

NORDBI

Aktuellt

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden.

Nr 2 2021

Innehåll:

Redaktörens ruta 2	Nytt nordbiområde i Stensele	12-13
Styrelsen sedan sist 3	Medelpad - en drottningodlare till	14
INTERREG-projektet 4-5	Parningspaus i Östergötland	15
Nytt från bihälsofronten 6-7	Nordens Ark under säsongen 2021	16-17
Nytt från forskningsfronten 8	Rapport från Finland	17
Svagt år i Dalsland 8-9	Testing av norske bier över hela landet	18-19
Rapport från Umeå biavelsklubb 10-11	Nordbikonferens 2022	20

www.nordbi.se

REDAKTÖRENS RUTA

Tidningen ges ut av Föreningen NordBi med 2 nummer per år. Föreningen NordBi driver Projekt NordBi.

Styrelse vald 2020-2022:

Ordförande: Robert Svensson, Sätervägen Torstorp, 614 92 SÖDERKÖPING 076-1357600 E-post:

saturdaykid@hotmail.com,

vice ordförande: Sven Nordström, Sveavägen 36 A, 853 56 SUNDSVALL 073-2748025 E-post:

svennordstrom00gmail.com,

kassör: Olle Nygren, Berguddsvägen 14, 918 03 HOLMÖN 070-6636706, E-post: olle@damina.se,

sekreterare: Ann-Charlotte Berntsson, Tveten 5, 457 43 FJÄLLBACKA 070-2618174, E-post:

anncharlotteberntsson@nordensark.se,

Natuschka Lee, Marmorvägen 12, 907 42 UMEÅ 070-3751213, E-post: natuschka.lee@umu.se,

Carl-Ove Bertilsson, Torvalla By 325, 831 92 ÖSTERSUND 070-6704606, E-post:

carlove.bertilsson@gmail.com,

Steffen Neumann, Vejējaur 2, 938 92 MELLANSTRÖM 070-2440840, E-post: steffen.neumanngrano@gmx.de

Valberedning: Jonas Svartkrut, Stripavägen 17, 711 78 GULDSMEDSHYTTAN 070-514 80 32 och Ingvar Arvidsson (för kontaktuppgifter se nedan).

Revisorer: Åke Jonsson och Per Ruth.

Projektledare: Sven Nordström. Redaktör: Robert Svensson.

Extra resurspersoner: Ingvar Arvidsson, Ångemyrsgatan 5, 666 31 BENGTSFORS, 0531-61398, 32178, 070-6839517, E-post: ingvar.arvidsson@telia.com och Per Ruth, Mellanbågen 14, 907 38 UMEÅ, 090-770825, E-post: per.ruth@sofiehjem.ac

Redaktionen tar tacksamt emot synpunkter på innehållet och förslag till artiklar till kommande nummer.

Medlemsavgiften är 300 kr, vilket innefattar 2 nummer av NordBi-Aktuellt.

Obs! Skriv alltid in ditt namn på inbetalningsavin! Medlemsavgiften för 2022 hoppas vi du betalar så snart som möjligt. Du är viktig för vårt projekt!

Medlemsavgiften för 2022 sätter du in på bankgiro 5698-7548.

IBAN: SE23 8000 0823 4798 3199 3622, BIC: SWEDSESS

Du kan också swisha till 123 374 9009

Detta nummer går ut till ca 600 adresser. Välkomna alla nya medlemmar! Värva gärna fler medlemmar till föreningen!

Både stora och små **gåvor** till projektet är välkomna. Vi bugar och tackar alla generösa givare! Tack! Gör nordbiprojektet känt genom att sätta vår fina **dekal** på honungsburken (då kan du lätt höja priset). En karta med 24 märken kostar 25 kr. Vi har också tryckt upp en större version av dekalen med diametern 15 cm, att sättas på bilen, vid bigården och andra ställen där den syns bra. Den kostar 25 kr/st och kan köpas hos Per Ruth eller Ingvar Arvidsson.

NordBi-Aktuellt erhåller ekonomiskt stöd för utgivningen av **EU-medel från Jordbruksverket (Landsbygdsprogrammet). Från Nationella Honungsprogrammet erhåller projektet stöd till avelsverksamheten.**

Besök vår hemsida: www.nordbi.se Ansvarig webbredaktör: Robert Svensson (se ovan).

Hemsidan är uppdaterad och kommer att kompletteras efterhand.

Omslagsbilden: Nordiskt bi på väg till päronblomma. Foto: Robert Svensson

Styrelsen – sedan sist

Liksom många andra föreningar och organisationer har vi ”zoomifierats” under pandemin. Styrelsen har haft sina möten per Zoom sedan senaste NordBi konferensen. Men det har inneburit att vi har haft fler styrelsemöten, än vad som brukar vara fallet när styrelsen bara träffades en gång per år, utöver det styrelsemöte som äger rum vid konferensen.

Att ha möten via Zoom är inte samma sak – och långt ifrån lika bra – som att ha möten i samma rum. Men mycket bättre än att inte ha möten alls. Styrelsen kommer med all sannolikhet fortsätta med att ha digitala möten mellan de fysiska mötena. NordBi är ju en nationell förening med styrelsemedlemmarna spridda över hela landet.

Via Zoom har även ett, än så länge lite informellt, nätverk av nordbidrottningodlare kunnat informera, diskutera, koordinera verksamhet och lämna förslag till styrelsen. Huruvida detta nätverk ska utvecklas till en formell ”avelskommitté” eller helt enkelt ska bli ett forum för de ”kluster” (dvs för klusterkontakterna) som vi har diskuterat ett tag nu – det är en öppen fråga.

Styrelsen kommer i alla fall att ha ett fysiskt möte i november. Dessa novembermöten före konferenserna är alltid mycket viktiga då dels konferensen ska förberedas, dels ska valberedningen delta och starta processen med att få fram förslag till kommande verksamhetsperiods styrelse. Som det brukar vara, är det alltid någon styrelsemedlem som inte tänker fortsätta eller vill ändra sin roll i styrelsen. Därför är det av vikt att valberedningen får in tips och förslag. Vår förening seglar i medvind och det är ett mycket stimulerande uppdrag att ingå i Föreningen NordBi:s styrelse.

Att vi kan hålla NordBikonferensen (och även ge ut NordBi aktuellt) är tack vare Jordbruksverkets stöd till lantrasföreningar. I skrivande stund har undertecknad fått besked om att vi ska prioritera de aktiviteter som vi söker stöd inför nästa period. Detta för att pengarna inte kommer att räcka till för det som vi ansökt för. Vi får se vad det kan innebära. Men den ekonomiska situationen har inte blivit så illa som jag befarade i ett tidigare nummer av NordBi aktuellt.

Som jag tidigare redovisat (NBA 2-20) är det vissa aktiviteter som vi får vi bidrag till av SBR. Det är sådant vi inte får bidrag till från *stödet till lantrasföreningar*. Det är ”stöd till parningsplatser/stationer” som är pengar som SBR i sin tur får bidrag till från Jordbruksverkets stöd till biodlingssektorn – tidigare ”honungsprogrammet”). Detta har egentligen funnits länge. Men förr kunde vi även själva söka från ”honungsprogrammet” för utvecklingsprojekt.

Så är det i praktiken inte nu. Jordbruksverket förde ju över en rejäl summa ytterligare bidragspengar till SBR för att fördela till avelsföreningarna i samband med beslutet att avelsföreningar *inte* skulle söka bidrag själva av JBV. Då skulle man ju kunna tänka sig att SBR skulle vidga ramarna för vad avelsföreningarna ska kunna få stöd för. Men så har inte skett – än.

Det är inte förrän EU:s nya jordbrukspolitik ”CAP” har implementerats i Sverige 2023 som skakigheterna i bidragssystemet kommer att sätta sig tror jag. Jag upplever att det blir alltmer tal om vikten av att bevara den biologiska mångfalden. Och det är ju det vi bidrar till genom att bevara vårt inhemska honungsbi. Vi får hoppas att det får genomslag.

Sven Nordström

Projektsamordnare/vice ordförande

Nyaste rön från INTERREG projektet – Bistånd till nordiska bin – unik resurs för framtidens ekosystemtjänster

Besök från Ingemar Kauppi i bigården i Uddevalla.

Vårt Interregprojekt har nu gått i sitt tredje och därmed sista året och skulle officiellt avslutas i december 2021. För några veckor sedan fick vi dock beskedet från EU-INTERREG kontoret att vi får förlängd projekttid tom slutet av juni 2022.

På grund av pandemin har vi inte haft möjlighet att kommunicera projektet i samma utsträckning (bjuda in till föreläsningar, aktionsdagar om bi och biodling, guidning i bigård etc.) som det kunde ha varit utan ett pandemiläge. Vi är väldigt glada över att vi har fått extratid på oss för att analysera alla insamlade data men också för att kunna satsa mer på kommunikation av resultat under första halvåret av 2022.

Säsongen började med några förluster i alla bigårdar. Mest drabbades vår försöksbigård i Juoksengi som förlorade hälften av alla 16 samhällena. Orsaken är oklart men biodlaren Bo Ingemar Kauppi antar att ovanliga väderförhållande (hård vind söderifrån under en lång period) kan ha varit en möjlig orsak. Våren var lång med många kalla dagar men sedan kom bisamhällena fort igång under maj månad. Om vi summerar säsongen så var den ändå ganska bra. Som för alla biodlare i landet var det ett ”svärmår” och även vi hade några samhällen som svärmade i försöksbigårdarna. En del lyckades vi att fånga in, andra inte, men kunde de ersättas från vår reservbigård. Angående provtagningar så samlade vi även i år in Nosemaprover under våren, pollenprover under perioden april-oktober och vi taggade våra bin tre gånger för att få dataunderlag för flygtider med hjälp av RFID-utrustningen. En irländsk student har samlat ett filmmaterial för senare analys avseende beteende vid flustret. Skattning

skedde i slutet av augusti då vi också tog honungsprover samt invintrade bin. Nu finns inte så mycket mer praktiskt arbete som kvarstår innan året är slut (demontering av RFID utrustning i slutet av oktober, montering av musskydd samt Varroabehandling).

Bo Ingemar Kauppi hälsade på oss nere på västkusten under sommaren och fick äntligen se med egna ögon de andra två bigårdarna i projektet. Det blev några fina och minnesvärda dagar tillsammans med mycket bin och bisnack.

Vi lyckades också med en biutställning som utvecklades av Högskolan i Skövde och som fanns på plats i visningskupan på Nordens Ark från maj-augusti och som står sen september i biblioteket i Skövde året ut. Utställningen informerar om bin, hoten mot dem och informerar om syftet med vårt INTERREG projekt. Några justeringar återstår så har vi också en informationsslinga, i form av en app, om bin och pollination.

Vi kan också stolt berätta att den första vetenskapliga artikeln blev precis publicerad i tidskriften PLoS ONE för några dagar sedan. Ni hittar artikeln på följande länk och den har s k open access:

<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0258398>

Artikeln beskriver vår studie av viktminskning hos invintrade honungsbin mellan oktober 2019 och mars 2020 i våra två bigårdar i Uddevalla respektive Nordens Ark. De två bigårdarna hade 16 bisamhällen var som stod på individuella kupvågar som med 5-minuters intervall registrerade kupvikterna med en noggrannhet på 10 gram. I försöket användes de 3 underarterna nordiskt bi, italienskt bi och krainerbi samt hybriden Buckfast, med 4 samhällen av varje underart/hybrid per lokal. Väderdata samlades in av väderstationer vid respektive lokal och en modellbaserad uppskattning av daglig ljusintensitet vid respektive lokal införskaffades från SMHI. Även mängden Varroanedfall registrerades.

Viktminskningen var generellt låg (0.039 ± 0.013 kg per dag och koloni) vilket till viss del antas ha berott på den exceptionellt varma vintern. Viktminskningen varierade endast marginellt mellan underarterna och mängden Varroanedfall påverkade inte viktminskningen. Fördjupade statistiska analyser indikerade att det nordiska biet kan ha en mer konservativ resursförbrukning under vintern och det fanns även indikationer på att det nordiska biets resursförbrukning är tätare kopplat till ljusintensiteten än hos övriga bin i studien. Mer forskning krävs dock för att kunna säkerställa dessa resultat. Generellt ökade resurskonsumtionen hos bina vid ökande temperaturer och vid ökad ljusintensitet. Ökad konsumtion som ett resultat av ökad temperatur kan förklaras av att högre temperaturer (inom studiens temperaturspann) generellt ger effektivare biokemiska reaktioner i organismer, vilket leder till högre aktivitet hos bina och därmed större resursförbrukning.

Dock det finns mer data att analysera och vi ser fram emot nu att spendera den långa mörka vintertiden för flera analyser och samskrivning av spännande artiklar. I början av 2022 ska vi organisera ett eget webbseminarium där vi vill berätta om projektets resultat. Vi kommer även delta digitalt i SICAAM konferensen i januari 2022.

Sonja Leidenberger, Niclas Norrström och Mats Niklasson

Nytt från bihälsofronten

Tropilaelapskvalster - det nästa globala hotet mot honungsbin?

Hos asiatiska honungsbin (t. ex *A. breviligula*, *A. dorsata*, *A. laboriosa*) finns det minst två olika parasiterande kvalster, det välkända varroakvalstret (*Varroa destructor*), och *Tropilaelaps*. Båda angriper honungsbin i Asien och kan sprida olika virussjukdomar (t. ex. DWV (deformed wing virus), BQCV (Black Queen Cell Virus, ABPV (acute bee paralysis virus). Dessa kvalster förekommer främst på den asiatiska kontinenten, men tendensen för deras spridning ökar, framför allt när det upptäcktes på 1960-talet att de också kan angripa det europeiska biet *Apis mellifera*.

Spridningen av dessa kvalster orsakas dels av globala förflyttningar av bisamhällen, dels av klimat- och miljöförändringar (inklusive påverkan från olika pesticider). Under de senast åren har olika forskare nu börjat varna för att det finns en stor risk att *Tropilaelaps*-kvalstret kommer att orsaka nästa, globala hot mot honungsbin, eftersom den nu också kan angripa det europeiska biet, som ju bidrar med ca 80 % av världens honungsproduktion.

Som tur är har detta kvalster inte kommit till Sverige ännu och risken för att den ska angripa svenska bisamhällen, framför allt i norra delarna av Sverige, är låg eftersom denna kvalsterart behöver kontinuerlig tillgång till yngel. Men, eftersom dessa kvalster ändå kan orsaka tillräckligt många skador då de angriper byngel på liknande sätt som varroakvalstren under sommarhalvåret, så är det viktigt att vi höjer vår medvetenhet om denna kvalsterart så att vi kan agera snabbt om den faktiskt kommer till Sverige. Faktum är att *Tropilaelaps*kvalstren springer inte bara snabbare än varroakvalstren, de kan även föröka sig något snabbare än varroakvalstren - i både arbetar- och drönarceller samt till och med utanför yngelcellerna. De kan därmed faktiskt konkurrera ut varroakvalster i ett kraftigt angripet samhälle!

Det finns minst fyra olika arter av *Tropilaelaps*kvalster: två av dessa (*T. clareae* och *T. mercedesae*) kan angripa det europeiska honungsbiet, där *T. mercedesae* verkar ha den största spridningen och verkar därmed också utgöra det största hotet mot *Apis mellifera*. Hur kan man då bekämpa *Tropilaelaps*kvalster? Tyvärr finns det inte mycket dokumenterad erfarenhet kring detta utan den allmänna strategin i praktiken är att modifiera nuvarande antivarroakvalsterbehandlingar med förhoppningen att de också kommer att fungera. För att vi ska kunna utveckla mera effektiva behandlingar mot *Tropilaelaps*kvalstren är det dock viktigt att ta mera hänsyn till *Tropilaelaps*kvalstrets biologi, eftersom den faktiskt skiljer sig i flera punkter från varroakvalstret. På senare tid har forskarna också hittat många andra intressanta infallsvinklar, såsom tarmfloras betydelse för bins motståndskraft – och hur den i sin tur kan försvagas av pesticider.

Vilken betydelse har detta då för *Apis mellifera mellifera*? Enligt vår vetenskap så har det inte publicerats några specifika studier kring detta, så vi har ingen kunskap om hurdet nordiska biet kommer att reagera mot *Tropilaelaps*kvalster. Vad vi däremot vet är att det nordiska biet sprids mer och mer pga. ökat intresse hos biodlare runt om i världen. För närvarande talar inget för att det nordiska biet skulle vara bättre skyddat mot *Tropilaelaps*kvalster än andra biraser. Oavsett detta, så är det klokt att undersöka sina bisamhällen väl och vara observant – det vinner vi alla på!

Natuschka Lee, Umeå Universitet

Tips nu för december 2021: Digitalt symposium med tre välkända insektsforskare med gedigen bakgrund kring forskning om kvalstret *Tropilaelaps*: 7 december 2021. Kostnadsfritt, anmälan dig senast 1 december 2021 på denna weblänk: [Online mini-symposium on Tropilaelaps spp. mites - WUR](#)

Bilden visar honungsbi larver (*Apis mellifera*) med flera tropilaelaps kvalster – samt ett deformerat bi, orsakat av DWV, som gör att bin kläcks med missbildningar. Bildkälla: Denis Anderson, CSIRO Entomology, Australien, [Asian bee mites, Tropilaelaps - CSIRO Science Image - CSIRO Science Image](#) – bilden finns även på Wikipedia, [File:CSIRO ScienceImage 7018 Asian bee mites Tropilaelaps sp on European honey bees and a deformed bee top left.jpg - Wikimedia Commons](#)

Varro kvalster till vänster, Tropilaelaps till höger. Morfologin hos Tropilaelaps: Honan är ljus rödbrun, ca från 0,7 till 1 mm lång, och 0,5-0,6 mm bred. Hanarna är något mindre. Liksom hos varroa kvalstren är nymfstadierna vita. Foto: Zachary Huang, [www.beetography.com](#), [Tropilaelaps spp. \(ufl.edu\)](#)

Referenser:

- Chnatawanakul et al., 2018. Tropilaelaps mite: an emerging threat to the European honey bee. *Current Opinion in Insect Science*, 26, 69-75.
- Ma S, Yang Y, Fu Z, Diao Q, Wang M, Luo Q, Wang X, Dai P. 2021. A combination of *Tropilaelaps mercedesae* and imidacloprid negatively affects survival, pollen consumption and midgut bacterial composition of honey bee. *Chemosphere*. 268:129368.
- Phokasem, P., de Guzman, L. I., Khongphinitbunjong, K., Frake, A. M., & Chantawannakul, P. 2019. Feeding by *Tropilaelaps mercedesae* on pre- and post-capped brood increases damage to *Apis mellifera* colonies. *Scientific reports*, 9(1), 13044

Nytt från forskningsfronten

Ny ekotyp av nordiska bin? I England har biodlaren Filipe Sandby nyligen hittat flera vilda bisamhällen med mörkfärgade bin på ett isolerat slottsgods en bit utanför Oxford. Man misstänker att de skulle kunna härstamma från Englands ursprungliga bisamhällen, som man trodde hade blivit utrotade på grund av den massiva importen av utländska bisamhällen och därmed olika bisjukdomar och parasiter, såsom varroakvalstret. Man vet inte ännu hur nära släkt dessa bin är med det nordiska biet – men man tror att de representerar åtminstone en ny ekotyp med flera intressanta egenskaper – läs mera här:

<https://www.theguardian.com/environment/2021/nov/07/no-one-knew-they-existed-wild-heirs-of-lost-british-honeybee-found-at-blenheim>

<https://beeportals.co.uk/>

Bina piper för att skydda sin kupa! – Forskare i Vietnam har visat att bin kan producera ca. 30.000 olika typer av ljud – inklusive varningslåten mot t. ex. bålgetingar, som faktiskt liknar primaters och fåglars larmskrik. Enligt Eva Forsgren, forskare i bihälsa vid Sveriges Lantbruksuniversitet, är ljud bara ett av binas många sätt att kommunicera med varandra, men att forskning kring ljud hos bin skulle kunna ge intressanta ledtrådar kring deras hälsa och interaktioner med andra arter. Nu kan man ju inte låta bli att undra ännu mer om vad bina ”piper” till varandra när de besöks av en biodlare? Dags att sätta igång att forska vidare på detta!

<https://www.svt.se/nyheter/vetenskap/har-piper-bina-for-att-skydda-sin-kupa>

<https://royalsocietypublishing.org/doi/10.1098/rsos.211215>

Svagt år i Dalsland men samtidigt rekord

Ännu ett annorlunda år. Ett par fina dagar när sälgen blommade men inte det långa härliga drag som förra året. Många fina dagar i maj och juni, så samhällena utvecklades och växte – kanske lite för bra. Hallondraget blev skapligt men så kom svärmmningen jag inte var fullt beredd på. Jag gjorde avläggare med drottningen när jag såg tecken på svärmtendens, men det räckte inte i alla samhällen, så det blev några svärmar ändå.

Men det blev torrt. Inget regn förrän i augusti, så inget ljunghdrag kom i gång. I mitten av augusti hade vi gett upp, men det var för tidigt. Den 15:e fick jag se att det stänkte av ramarna och det blev ett måttligt drag som höll på en vecka in i september. Dock blev utbytet klen. För yngelsättning var det däremot värdefullt. Honungsskörden hos mig blev knappt en tredjedel mot förra året.

I maj var det dags att utse årets drönarsamhällen. Det är stora krav som ställs på drönarna. Det är de som ska höja kvalitén på drottningarna. De ska ha 100 procentiga vingvärden, ha bästa temperament, inget kalkyngel och låg kvalstermängd. Det vi håller på med är ju selektion, selektion, selektion samtidigt som vi måste bevara den genetiska bredden på vårt material. Inte alldeles lätt!

Den 26 maj går årets första resa till Lurö. 6 utmärkta samhällen ska sättas ut men på grund av bristande ventilation i ett av samhällen blev det kakfall och så blev det bara 5. Oförlåtligt slarv!

Den 17 juni sätter vi ut mer än 200 drottningar och den 24:e får jag hem 120 äggläggande. 90 % var äggläggande. Bra start! Den torra sommaren gav utmärkta väderförhållande för drottningar och

drönare. Ändå hade vi en ”dipp” i mitten av juli. Ingen förstod varför. Hade de könsmogna drönarna tagit slut eller fanns det någon annan förklaring. Jag planerade för att ta ut ett par drönarsamhällen ytterligare och började söka bland mina samhällen i den ena bigården efter den andra. Inga drönare! Visst det hade varit torrt länge och uselt drag. Naturligtvis var det förklaringen även på Lurö. Dock hade jag inte sett några utslängda drönare framför kuporna. Jag hittade så småningom 3 bra drönarsamhällen med rikligt med drönare kvar. Vi gör en extra resa till Lurö 26 juli och går samtidigt igenom mina 124 p-kupor som stått på ön i 10 dagar. Jag var beredd på katastrof, men vi fann en parningsprocent på över 90. Vi drog en lättnadens suck.

Det blev ännu ett rekordår! På avslutningsfesten med 15 personer församlade, som gjort rekordåret möjligt, först efter att tårtan är uppäten får veta resultatet: 1329 drottningar och av dessa 989 äggläggande. Det var efter ett par ”dippar” som procenten stannade på knappt 80. Ändå inte så dåligt!

Inte en enda drottning har jag odlat själv denna sommar. De flesta har jag låtit Bkht hos LP:s biodling ta fram åt mig från mitt avelsmaterial. Men även Arne Andersson och Martin Gustavsson och Linda Timell har försett mig med drottningar. Det blev också rekord i antalet levererade drottningar. Inklusive egna till sättningar blev det 655 st. En betydande del av dessa har gått till Tyskland, Finland, Norge och Danmark. Det är glädjande och att vårt avelsmaterial bedöms så intressant, att det kan bidra till att bygga upp melliferapopulationer i andra länder.

När vi odlat färdigt undrar Bkht den 30/6 om vi inte ska göra en odling till. Jo, det kan jag hålla med om. Efter en junimånad med stor svärmvilja skulle det vara intressant att göra en odling på några samhällen som inte byggt en enda cell

Mats Berglund har mätt ett 20-tal samhällen men sent tillsatta drottningar får mätas till våren. Resultatet är blandat, vilket beror på att jag låter mäta även friparade drottningar. Intressant är att jag även bland dessa finner 100-procentare. Intressant är också att cubitalvärdet har krupit neråt. Istället för att ligga kring 1,6 ligger det nu på 1,3 till 1,4. Diskoidalvinkeln är också mycket viktig. De första åren mätte vi ju bara cubitalvärdet, men hur otillräckligt detta är erfor jag när jag lät mäta ett samhälle med gulinslag 2 generationer tidigare. Nu helt mörka och med ett cubitalvärde på 1,42, diskoidalvärde på – 1,44 och en renhet på 68 %. 7 bin av 23 hade en positiv diskoidalvinkel. Hade vi bara gått efter cubitalvärdet hade vi bedömt detta samhälle som ett rent och perfekt nordiskt.

Som ”praktexemplar” kan jag visa på Sikås IA21626 Ci 1,34 Dv -6,08, 100 %, Krokvåg IA20152 Ci 1,28 Dv -7,5, 100 %. Är detta perfekta värden? Är låga cubitalvärden och höga minusvärden på diskoidalvinkeln något vi ska eftersträva? Eller är Ci <1,7 + negativ Dv fullt tillräckligt?

Vad vet svenska biodlare om det nordiska biet? Inte mycket, ofta ingenting. Detta gäller nog främst i södra Sverige och mindre i norra. Utan tvekan måste vi ägna större ansträngningar på att informera, visa, demonstrera. Tag alla chanser ni får att göra detta. Det är faktiskt väldigt inspirerande att få göra det. Den 27/9 var jag hos Södra Inland BF i Kungälv och berättade för minst 60 biodlare, inklusive Monica Selling, om vårt nordiska bi och om vårt räddningsarbete. Det var ingen tvekan om att det blev uppskattat. Den 17/11 ska jag till min gamla folkhögskola i Munka Ljungby, där jag gick 2 vinterkurser 1958 och 59, och möta biodlarföreningen där. Jag har inte haft några guidningar på Lurö på 2 år, men hoppas det ska bli några nästa år. Jag hoppas också att det ska bli en för er medlemmar i början av augusti. Mer om detta i nästa nummer.

Nu när bina tar det lugnt är det tid för oss också att ta det lugnt och hämta krafter inför nästa år. Som en ”före detta” tar jag mig ändå friheten att tacka alla kämpar för era insatser och ert engagemang för det nordiska biet under 2021. Detta engagemang svetsar oss samman och ger oss krafter. Vi önskar varandra ett Gott Nytt År 2022!

Ingvar Arvidsson

Rapport från Umeå Biavelsklubb

Årets sommarväder är inget stort samtalsämne oss västerbottningar emellan. Nu när vi tvingats vänja oss vid det extrema passerar det normala ganska obemärkt förbi. Biodlaren våndades i början när kyla och blåst satte stopp för sälldraget men fick glädjas åt ett bra högsommardrag. De bisamhällen som var starka nog gav bra med honung insamlad under en relativt kort period innan torkan ströp nektarproduktionen. I vissa kustnära områden hann en del samhällen dock inte bygga upp bisträkan innan draget var över. Då blev det inte mycket i skattdorna men överlag tycks biodlarna vara nöjda med årets honungsskörd. Till det positiva hör också den verksamhet som håller på att byggas upp i Stensele. Läs Sven Carlssons artikel i detta nummer av tidningen. Drottningodlarna har fått utstå en del prövningar på sistone, först pandemin sedan varroarestriktionerna. Båda har försvårat vårt samarbete men omständigheterna till trots blev det ett hyfsat resultat av årets odlingar.

Vart tog varroan vägen?

Ja, den frågan ställer vi oss när det nu gått två år sedan det första fyndet i Västerbotten drabbade Umeåområdet. Visserligen var beredskapen god och när Natuschka Lee konstaterade de första kvalstren i oktober 2019 reagerade styrelsen i Umeortens bf föredömligt snabbt. Alla medlemmar fick möjlighet att hämta färdigblandad oxalsyralösning varför en stor del av våra samhällen blev behandlade redan det året. Själv hittade jag enstaka kvalster i några av mina samhällen i Ultervik efter behandlingen. Senare har jag inte hittat några vare sig efter höstbehandlingen förra året eller i vinternedfallet i våras. Detsamma gäller andra biodlare i trakten som drabbades första året och som jag varit i kontakt med. I Taveljö, där man hittade en hel del kvalster 2019, har Åke Jonsson undersökt en mängd drönaryngel i år utan att hitta något kvalster. Det är ännu för tidigt att slappna av men det ser onekligen ut som att vi är på rätt väg i bekämpningen av varroakvalstret.

Årets drottningodling.

I år blev det fem av oss odlare som producerat och registrerat drottningar. Tio avelsmödrar gav upphov till sammanlagt 93 äggläggande drottningar. Av dessa parades 55 i Taveljö och 38 i Ultervik. Både Taveljö och Ultervik ligger inom restriktionszon för varroa vilket betyder att de drottningodlare som håller till i varroafria områden inte kan nyttja dessa parnings-platser. Det odlas dock drottningar även i varroafria nordbiområden som Sävar och Grimsmark i syfte att förbättra bipopulationen där. Man har dock valt att tills vidare inte registrera sina drottningar. På sikt hoppas vi dock att både Holmön och Stensele ska kunna fungera som parningsplatser för varroafria odlare.

På Holmön har Olle Nygren invintrat sex samhällen men vädret har inte varit gynnsamt för bina därute i år. Vi håller tummarna för att övervintringen går bra och att genpoolen där kan växa.

Registrerade nordbidrottningar 2021.											
Avels-	Ursprung	G-värde	Bedömning				Ägare		Döttrar	Parning	
drottning		%	Sv	Tmp	Kf	Sk	Ky				
ES 20202	Bygdeträsk	100	5	4	4	4	5	ES	ES 21202-208	Tavelsjö	
MS 20206	Bygdeträsk	92	-	-	-	-	-	MS	MS 21103-112	Tavelsjö	
KM 18801	Hammerdal	100	5	5	3	4	5	KM	KM 21101-107	Ultervik	
									KM 21802-803	Ramsele	
KM 20213	Hammerdal	100	5	4	3	4	5	KM	KM 21301-307	Ultervik	
ES 20301	Hjoggböle	100	5	5	4	5	5	ES	ES 21103-114	Tavelsjö	
ÅJ 20901	Hjoggböle	100	5	5	3	5	5	ÅJ	ÅJ 21101-113	Tavelsjö	
KM 18302	Skedvik	97	5	4	3	4	5	KM	KM 21111-112	Ultervik	
									KM 21901	Röb.dalen	
KM 19114	Skedvik	100	5	4	3	5	5	KM	KM 21201-205	Tavelsjö	
									KM 21206-223	Ultervik	
KM 20206	Skedvik	100	5	4	3	4	5	KM	KM 21401-409	Ultervik	
									KM 21410-418	Tavelsjö	
SC 19201	Stavershult	100	5	3	4	4	5	SS	SS 21101-112	Tavelsjö	

Per Ruth

per.ruth@sofiehem.ac

Annons

Region Örebro län vill ha hjälp med inhemska bin

Parkgruppen i regionen har möjligheter att sätta upp egna bikupor på något lämpligt ställe på mark som tillhör regionens fastigheter. Detta måste dock ske i samarbete med någon biodlare som kan hjälpa till med skötseln. Detta ska bland annat vara en del i bevarandet av den biologiska mångfalden. Därför är det nordiska bin som gäller.

Intresserade kan kontakta:

Trädgårdsmästare Jesper Ek, 0702861511, Jesper-gustav.ek@regionorebrolan.se

Nytt nordbiområde i Stensele

Det är ständigt aktuellt att försöka utvidga och ta i bruk nya områden i Sverige där biodlare ska kunna genomföra rasrena parningar av nordiska bin utan att riskera inkorsning av främmande material. I Västerbotten har flera sådana platser etablerats under de senaste 10-20 åren, främst nära kusten i Umeå-området.

Umeå med omnejd har nu drabbats av varroa. Det innebär att drottningodlare där inte längre kan garantera icke-infekterade rena nordiska drottningar utan att först gå via Ulltuna för kontroll. Ett nytt varroa-fritt nordbiområde håller nu på att etableras i Stensele i södra Lappland. Förhoppningen är att det ska kunna hållas en ren population där för att i framtiden leverera nordiska drottningar och avläggare till biodlare i framförallt det inre av Norrland, men även till andra varroa-fria områden.

Stensele ligger utefter Umeälven nära Storuman, i en gammal bördig jordbrukstrakt där nybyggare slog sig ner för flera hundra år sedan. Under Stenseles blomstringstid byggdes här en träkyrka som lär vara Sveriges största. Genom utbyggnad av vattenkraften och tillkomst av inlandsbanan flyttades traktens centrum i början av 1900-talet närmare sjön Storuman, som också fick ge namn åt det nya samhället. Stensele fungerar numera som en ”förort” till Storuman, och det mesta av samhällsservicen är nedlagd, men på fälten och i villaträdgårdarna prunkar odlingarna. Området har älven mot söder och är skyddat mot norr av ett högt skogbeklätt berg, så här bör det vara upplagt för biodling.

Enligt tillförlitliga uppgifter har det på senare tid inte funnits någon biodling i Storuman/Stensele-området. För två år sedan startade Agneta Andersson-Jonsson och hennes make Roger en bigård vid prästgården i Stensele. Två samhällen införskaffades från Taveljö-trakten, från vilka det gjordes två avläggare i fjol. Målsättningen var från start att enbart ha nordiska bin i bigården. Undertecknad kontaktades för att kontrollera rasrenheten med vingmorfologi och tyvärr visade det sig att det inte riktigt var 100%-igt i kuporna. Däremot visade tester att det inte hade kommit med någon varroa. I år bestämde sig Agneta för att försöka byta ut samtliga drottningar samt göra avläggare med rena drottningar för att få bukt med rasrenheten. Drottningodlare inom projekt Nordbi (Per Ruth, Eva Salander, Rolf Sjöström, Kjell Martinsson) ställde upp med äggläggande drottningar. Där det var nödvändigt skickades drottningar med följebin till Ulltuna för varroakontroll innan tillsättning.

I prästgårdens bigård invintras nu sju samhällen med drottningar från olika linjer som har parats på olika platser i Västerbotten (se tabell). Bedömningen är att den genetiska bredden är tillräckligt stor för att hålla borta tendenser till inavel inom den närmaste framtiden. Om inavel ändå skulle visa sig kommer nytt kontrollerat material att tas in. Vi har har ännu inte vingmätt avkomman från årets drottningar, men det viktiga är att mödrarna till samtliga drottningar är nordiska till 100% och har blivit rent parade. Det betyder att drönarna 2022 kommer att vara 100%-iga. Genom att odla från larver med känd genetisk bakgrund kommer vi nästa år att kunna avgöra och förhoppningsvis säkerställa att luften är nordiskt ren i Stensele, samt dessutom få rent material för avläggare och eventuellt byta ut de drottningar som inte blev rent parade 2021.

Invintrade drottningar i Stensele hösten 2021

Drottningens ID	Linje	Parning	Mor	Mor % mellifera
RSJ21295	Stavershult	Grimsmark	RSJ19215	100
RSJ21294	Bygdeträsk	Grimsmark	RSJ19219	100
RSJ21309	Hammerdal	Grimsmark	RSJ20266	100
ES21104	Hjoggböle	Tavelsjö	ES20301	100
ES21202	Bygdeträsk	Tavelsjö	MS19202	100
KM21307	Skedvik	Ultervik	KM20213	100
KM21404	Skedvik	Ultervik	KM20206	100

En särskild bonus i sammanhanget är att den i nordbiprojektet tidigare använda parningsstationen Hästliden ligger inom "bilavstånd" från Stensele. Fågelvägen är det ca 30 km mellan Hästliden och Stensele, med flera berg emellan, så det bör vara liten risk för långflygningar. Hästliden, som ligger avlägset på Stöttingfjället där jag numera har mitt eget viste under den snöfria tiden mellan maj och oktober, användes flitigt som parningsstation i början av 2000-talet. Mycket tack vare dessa parningar fick vi kontroll över rasrenheten i Västerbotten. Jag har på senare tid haft ett par samhällen uppställda i Hästliden under sommaren, men tagit ner dem till kusten över vintern eftersom det är svårt att övervintra bin på denna plats (550 m.ö.h.). Efter att varroan slog till i Umeå-området har jag inte kunnat flytta upp samhällen. Till råga på eländet slog en björn ut större delen av mitt avelsmaterial på vinterplatsen utanför Vännäs förra hösten. Stora och små problemdjur på samma gång!

En vändning i min biodling har skett i år. Jag fick genom Rolf Sjöström i Grimsmark (ligger i varroa-fritt område mellan Umeå och Skellefteå) tag i en nordiskt ren avläggare som jag placerade i Hästliden. Dessa bin kommer från min gamla Hjoggböle-linje som enligt vingmätningar varit 100%-igt nordiskt i sex generationer. Avläggaren visade sig vara en riktig plus-variant, fromma med en fantastisk utveckling och samlariver. Tanken är att vi ska använda larver från denna drottning för drottningodlingen i Stensele 2022. Mitt Hjoggböle-samhälle övervintrar nu tillsammans med Agnetas samhällen i Stensele.

Ryktet om biodlingen i Stensele sprider sig och flera potentiella biodlare har hört av sig till Agneta för att om möjligt köpa avläggare. Agnetas idé är att förse dessa nya biodlare med nordiskt rent varroa-fritt material från sin egen bigård för att försöka motverka införsel av främmande bin. I den bästa av världar kommer Stensele i framtiden att kunna användas som friparningsplats, medan Hästliden återigen kan användas som parningsstation.

Sven Carlsson, Hästliden/Umeå

sven.carlsson@umu.se

agnetajonsson@telia.com

Medelpad – en drottningodlare till!

Denna säsong var det inte bara undertecknad som satte ut drottningar för parning i Nora renparningsområde! Glädjande nog har vi nu fått ytterligare en drottningodlare – som visserligen är nybörjare – men som ändå lyckosamt satte ut ett tiotal drottningar på parningskupeplatsen i Bryggstjärn. Drottningar skulle användas för att utöka dennes biodling. Så vi får hoppas att det framöver kan bli mer av leveranser av nordiska bruksdrottningar till de som vill ha nordiska bin i denna del av landet.

Själv kunde jag leverera några drottningar denna säsong men det var inte lätt att få till det. Där jag har min bigård blir det inga skurar när det är väderlek av typen ”spridda skurar”. Torkan förorsakade

nektarbrist under våren och försommaren trots en otrolig blomning av maskrosorna och även andra växter. Men det har varit olika beroende på var i Medelpad man befunnit sig. En del har fått bra med honung medan även andra drabbats av torkan – men under ett något annat tidsspänn under sommaren än jag! Det är inte som förut...

Denna odlingssäsong använde jag en ”Morris board” för att starta upp drottningodlingen. Det är en tämligen gammal men knappt använd och uppmärksammat metod. Det är egentligen en kombination av *Snelgrovebräda* och *Cloak board*. När jag beslutade mig för detta ”verktyg” hade jag bara hittat *en* youtube-film som visade ett försök med en *Morris board* – som dessutom var föga lyckosamt. Kanske inte så inspirerande överhuvudtaget. Men jag såg fördelarna och bristen i utförandet på youtube-filmen.

Lite kul är det att Morris boarden nu har uppmärksammats i den youtubekanal som BIBBA (vår systerorganisation i Storbritannien) nyligen har producerat. Beskrivningen i filmerna

är väl inte jättebegripliga men det finns en skriftlig beskrivning och ritning att hämta på nätet för den som är intresserad. Tyvärr allt bara på engelska. Jag kompletterade metoden med lite snabbkokartänk och fyllde på med lite ambin i den 5-ramarslåda där omlarvningen sattes in. Resultatet blev 18 av 20 antagna.

Fördelarna med ”morrisskivan” för min småskaliga odling i min lilla bigård, är ett minimum av bökandet med lådor och bin. Detta ersätts av öppnandet och stängandet av diverse luckor. För min del blir det nu att fokusera på amningen så att alla drottningar blir maffiga med alla äggstockar i ovarierna utvecklade – även vid bristande nektardrag.

Sven Nordström

Parningspaus i Östergötland

I år hade vi tyvärr ingen verksamhet i Gryts skärgård där vi tidigare parat våra odlade drottningar. Detta på grund av tidsbrist i kombination med att vi är för få biodlare för att bedriva en fungerande parningsplats. I Östergötland skulle vi alltså behöva bli fler biodlare som har möjlighet att hjälpa till med detta.

I Norrköping och i Söderköping med omnejd har amerikansk yngelröta upptäckts i ett antal samhällen. Smittspårning har därför genomförts där samtliga bisamhällen inom riskzonerna har undersökts. Höga halter av bakterier upptäcktes i biprover från ett par av undertecknads bisamhällen, men däremot kunde inget påvisas i de vaxprov från yngelramar som skickades för analys. Efter att allt vax byttes ut i samhällena på inrådan från bitillsyningsman kunde inte längre några bakterier hittas i de biprov som därefter skickades till SLU för undersökning. Förutom i ett samhälle som därför beslutades att förintas.

Våren och försommaren gav ett bra nektardrag och det höll i sig fram till och med att lindarna blommade. Det blev en rejäl skörd av ren lindblomshonung. Därefter tog draget slut så gott som helt och hållet. Troligen på grund av den torka som då tog vid och höll i sig ända fram till att det i stort sett bara var ljungen kvar att blomma. Men det blev inget drag på den heller, för då var det i stället för kallt och regnigt.

De östgötska biodlarna Håkan Rönnberg och Per Wennberg fick dock fram 122 äggläggande nordiska drottningar som de hade kört till Lurö för parning.

Lindarna gav en riklig skörd denna sommar.

Robert Svensson

Nordens Ark under säsongen 2021

Det har även under detta år varit fullt upp med Interreg-forskningen som tagit tid från annan verksamhet. Men vi har haft Väderöarna och vår parningsstation för nordiska bin öppet även detta år. Vi har själva dragit upp dryga 50 talet drottningar som återvänt parade. Vi har haft gästande apideor med nordiska drottningar men i liten omfattning.

Säsongen inleddes en smula kallt och trögstartat. Överlag var det inte så varmt i år, men det blåste inte så mycket under sommaren varmed parningsutfallet blev ganska gott (75-80% återvände parade). Att dra upp drottningar gick hyfsat (medel bra/dåligt utfall på odlade drottningar). Honungsskörderna blev väl lite sisådär, ingen katastrof men heller ingen jätteskörd utan snarast medel eller något under medel. Bina verkar ha mått bra under [den gångna säsongen](#) och haft god tillgång till föda under hela tiden utan direkta dragstopp. Det har varit få perioder där bigårdar som delar luftrum med importerade varianter av honungsbin har varit utsatta för tjuv/rövarbin. Vi brukar försöka placera avläggare och apideor på platser med där det inte finns lika mycket icke inhemska honungsbin och vi brukar vara "på tårna" avseende att minska fluster och sätta upp hinder så våra nyparade och/eller oparade drottningars samhällen inte skall utsättas för varken tjuvbin eller getingar, myror etc (onödigt att falla på repet när man är så nära målet). Enligt min bedömning så är det inga eller få problem med röverier av andra honungsbin om det enbart finns nordiska bin i luftrummet. Utfallet av parningarna har varit gott (vi har en hög andel av våra bin med 100% vingindex).

Utöver detta har vi lagt en del tid på samarbete med GBG Botaniska trädgård som beslutat att byta till nordiska bin då de efter information om vårt inhemska honungsbi insåg/ansåg att de naturligtvis måste hålla inhemskt honungsbi för att de informerar om vikten av att bevara biologisk mångfald. Inte nog med det så har GBG Botaniska trädgård producerat en serie filmer om nordiska bin och varför man som biodlare har anledning att välja just inhemskt honungsbi (i dessa filmer ingår även information om Interreg försöket). Vi är mycket glada och tacksamma för det stöd och draghjälp vi fått från GBG Botaniska trädgård. Vi kommer fördjupa vår samverkan med dem, planen är att sätta upp information om Föreningen Nordbi och nordiska bin i GBG Botaniska [trädgård](#) vid visningskuporna (denna [botaniska trädgård](#) är Sveriges största och mest välbesökta park). Dessutom har GBG Biodlarförening visat intresse för att hjälpa till och gå över till nordiska bin och vi hoppas att vi och andra (främst drottningodlare) kan hjälpa till och försöka möta [efterfrågan](#) om nordiska drottningar till alla som vill dra sitt strå till stacken. Vi måste nog gemensamt försöka hålla standarden och samtidigt steppa upp och försöka leverera drottningar till biodlare som vill byta till nordiska. Låt oss hoppas att det är vår tid igen, att nordiska bin kan återfå delar av sitt forna utbredningsområde i varje fall i områden utanför intensiva jordbruksmiljöer. Jag vill medlänka och tipsa om att gå in på GBG Botaniska trädgårds hemsida och titta på de filmer de lagt ut om skifte till nordiska bin och varför.

[Nordiska bin i Botaniska - Göteborgs botaniska trädgård](#)

[Nordiska bin i Botaniska - Göteborgs botaniska trädgård](#)

Nordiska bin i Botaniska Från 2022 kommer Botaniska att byta till det nordiska biet i trädgårdens alla kupor. Detta inhemska honungsbi är starkt hotat och vi vill hjälpa till att säkra att det inte försvinner.

www.botaniska.se

Utöver detta har vi även fått 50 000 kr av Trädgårdsresan för Nordens Arks jobb för nordiska honungsbin som deras första mottagare av pengar från deras upprättade bifond. Vi är givetvis mycket stolta och tacksamma även för detta pris och imponerade av deras Bifond som jag rekommenderar att ni går in och tittar på och läser om deras jobb för vårt nordiska bi (som en av våra inhemska pollinatörer).

[Bifond | Trädgårdsresan \(tradgardsresan.se\)](https://tradgardsresan.se)

[Bifond | Trädgårdsresan](https://tradgardsresan.se)

Det finns mycket vi kan göra tillsammans för att stötta de livsviktiga pollinatörerna. Här berättar vi hur. Bidra till Bifonden, swisha till 123 – 456 36 23.

tradgardsresan.se

Nu väntar vi med spänning på att forskarna sammanställer all information vi samlat ihop i Interreg projektet under åren (det kommer att ta sin lilla tid). Någon publicering om vinterfoderförbrukningen har i skrivande stund gjorts vilket varit mycket givande att läsa och skänkt en tacksam tanke till alla medverkande. Vi hoppas kunna lägga mer fokus på just drottningodlandet och Väderöarnas paringsstation kommande säsong utöver samverkan och spridande av information om vårt nordiska bi. Vi önskar er alla en god övervintring och Gott Nytt år.

Ann-Charlotte Berntsson/Nordens Ark

Rapport från Finland

Det finns bara lite att berätta. Sommaren var säkerligen likadan som i Sverige, mycket het och torr juli och högst rimlig skörd. Omkring 270 nordiska drottningar parades på tre olika parningslatser. Nu väntar vi på våren men är lite rädda, det ser så ut, att i många bigårdar finns tämligen mycket varroa trots olika åtgärder mot det.

Däremot vill vi berätta, att vi håller ett 5-års-seminarium i Nådendal Spa den 12 februari 2022. En föredragshållare är Ingvar Arvidsson, som berättar om verksamheten på Lurö. Den andra utländska föredragshållaren är Michael Rubinigg från Österrike. Övriga föredrag är på finska. Ett av dem handlar om SMR (nedpressad kvalsterreproduktion, suppressed mite reproduction)

Tyvärr kan vi inte erbjuda alla att delta gratis, dagen kostar 45 euro. Middagen kostar också 45 euro.

Lassi Kauko

Testing av norske bier over hele landet!

Norge er et land med store variasjoner når det gjelder det meste honningbiene forholder seg til; temperaturer, antall dager med sol, vindforhold, planter og trekkgrunnlag, lengden på vinterleie og ikke minst ulike driftsmetoder mellom landsdeler og de mange birøktere.

Norges Birøkterlag sitter på et avlsmateriale, en genpool av såkalte elitedronninger på både Krainer og Brune bier, og driver planmessig avl for å bevare og sikre bier som er tilpasset våre forhold. Avlsarbeidet foregår som en kontinuerlig laginnsats i en to-årig syklus. Nøyaktige og dyktige dronningprodusenter oppformerer elitedronninger, og flinke og engasjerte birøktere utfører testingen av dronningene og hennes avkom. De beste dronningene plukkes ut, og hjulet snurrer en gang til.

Denne sesongen har den brune bia blitt testet, totalt 15 gode birøktere fra store deler av landet har gjennomført et systematisk testregime på drøye 200 dronninger og hennes avkom. Den brune bia er den naturligste hjemmehørende bia her i landet, og regnes som en nøysom bie. Testdronninger blir testet under svært ulike forhold; fra granskoger og lange kalde vintre i innlandet, i Midt-Norge, edelløvskog og milde vintre i Sør-Norge og til kystlandskap med mye vind og nedbør på Vestlandet. Summen av karaktersettingen fra testvertene fra nord, sør, øst og vest gir mengder av informasjon for å sortere ut elitedronninger.

En tur til Vestlandet viser oss de ulike forholdene dronningene der har blitt testet for sommeren 2021:

15 testdronninger står ute i øyriket Bømlo hos Jan Sigve Robbestad. Her kan det være hardt vær, og han veit hvor han kan sette kubene så ikke høststormene river de overende. Brunbia kan ha en noe treg

vårutvikling, men Jan Sigve verdsetter den eksplosive utviklingen som treffer lyngtrekket så bra. Det er lyngtrekket som er det vesentligste ute på øyene, der de enda praktiserer brenning av heiene. Det er imidlertid en gammel tradisjon som noen må kjempe for å bevare, og Jan Sigve peker og forklarer engasjert om viktigheten av regelmessig sviing for å hindre igjengroing. Busker og kratt gir ikke lyngtrekk! Honningutbyttet blir nøye registrert på alle testkubene, og han får fram ulikhetene mellom bifolkenes styrke og evne til å sanke til tross for vind og ruskevær der ute i havgapet.

Onar Westrheim har sine brune testdronninger på Fitjar, noe mer skjermet fra havet. Han forteller at han har trekk gjennom hele sesongen, det starter med selje ca 10. april, deretter løvetann, lønn og frukttrær i mai, seinere kløver, geitrams og lind. Det er mindre lyng på Fitjar. Testdronningene har gode forutsetninger til å bygge sterke samfunn, og Onar mener å se at sterke produktive bifolk håndterer sykdomstrykk best. Den brune bia har et omdømme om at den svermer lett og det er en uønsket egenskap i dagens driftsmetoder. Hvorvidt dronninga viser svermetrang registreres gjennom hele livsløpet til dronninga. Onar bruker konsekvent 1 ½ yngelrom for å gi plass nok, og noterer seg lite svermetrang hos sine testdronninger.

Bjarte Haugland har de brune testdronningene sine på snaufjellet på Bryne. Med sin noe større kroppsvekt, sammenliknet med krainerbia, tåler den brune bia bedre lav temperatur, og flyr mer i duskregn og vind. I tillegg er en verdsatt egenskap at den tåler en kuldeperiode på våren uten at det går utover yngelleiet. Disse egenskapene får den vist fram på fjellet hos Bjarte, som bildet viser står biene like ved vindmøller, det sier litt om forholdene.

Sylvi Slettebø produserer dronninger til avlsprogrammet til Norges Birøkerlag. Sylvi har også testdronninger, og de står på en av Sylvi sine 13 bigårdsplasser, med et rikt utvalg blomstrende vekster og nektar gjennom hele sesongen. Sylvi høster sortshonninger, og hun stiller store krav til styrken og produktiviteten hos bifolket. Men som de fleste andre er hun aller mest opptatt av gemyttet hos dronningen; «vi må ha snille bier», sier hun, «for det er jo folk over alt!». Men samtidig presiserer hun at det er bier vi avler på, ikke lam, og hun mener de bør få lov til å forsvare seg, for eksempel mot røving. Sylvi er for øvrig sykepleier «i bunn», og i hennes slyngerom og tappeavdeling er det like rent og pent som på sykehuset!

Tilbakemeldingene fra testvertene i år er at den brune bia i avlsmaterialet har et godt gemytt, mye bedre enn for få år siden. Videre er svermetrangen jevnt over mindre nå enn tidligere. Dette bekrefter at seleksjon nytter. Når det gjelder styrke og honningutbytte formidler testvertene mer variasjon, og disse egenskapene henger også sammen med evne til å håndtere varroa og sykdommer.

De mest produktive dronningene fra hvert distrikt går videre. Målet med avlsprogrammet er å sikre oss en stamme med raserenhet og en frisk, produktiv og snill bie bie som er tilpasset norske forhold, en all-round bie. Genmateriale spres ut ved at Fylkeslagene kan kjøpe dronninger fra samme materiale, og disse kan brukes videre i avl som det er, eller som et genetisk viktig supplement i avlsarbeid hos birøktere med spesifikke preferanser.

Testkriteriene alle elitedronningene blir målt på:

Biestyrke, vår sommer og høst
Temperament
Tavlefasthet
Svermetrang
Honningutbytte sommer og høst
Varroainfeksjonsgrad
Nosamasmitte

Camilla Sundby, Avlsansvarlig Norges Birøkerlag

Nordbikonferens 2022

Den 12-13 mars 2022 är det dags för Nordbikonferens på hotell Mittlandia i Ånge.

Detta är även en kallelse till årsmötet den 12 mars klockan 17.00

Valberedning: Ingvar Arvidsson ingvar.arvidsson@telia.com 070-683 95 17

Jonas Svartkrut 070-514 80 32

Anmälan till info@nordbi.se senast 14 februari

Rum och eventuell specialkost bokar du hos hotellet info@mittlandia.se telefon 0690-124 20

Som vanligt bjuds det på ett spännande och intressant program med föreläsningar, diskussioner och givetvis trevlig samvaro.

Välkommen!